

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE YULIUS

Klachtnummer 2022.02

De hoorzitting heeft plaatsgevonden op 4 februari 2022

1. Klacht inzake:

De beslissing om verplichte zorg te gaan verlenen, te weten verplichte medicatie, verplichte opname in een accommodatie en beperking in ontvangen van bezoek.

1.2 Procedure:

Behandelaar laat aan klager weten dat hij verplichte zorg zal gaan krijgen. Op 21 januari 2022 verzoekt klager aan de klachtencommissie de uitvoering van deze beslissing van verplichte zorg op te schorten in afwachting van een beslissing van de klachtencommissie tijdens een zitting. Op 4 februari 2022 vindt de zitting plaats

1.3 Ontvankelijkheid:

Met inachtneming van het vorenstaande wijst de Klachtencommissie het verzoek van klager af. De klachtencommissie verklaart het schorsingsverzoek van klager niet ontvankelijk.

2. De feiten

2.1 Klager is meerderjarig. Hij is opgenomen in kliniek De Gantel van Yulius te Sliedrecht.

2.2 Verweerder is de zorgverantwoordelijke behandelend psychiater van klager.

2.3 In de medische verklaring d.d. 10 december 2021 is verklaard dat ten aanzien van klager het ernstige vermoeden te hebben dat hij lijdt aan een psychische stoornis waaruit gedrag voortvloeit dat een onmiddellijk dreigend ernstig nadeel veroorzaakt dat niet zonder verlening van verplichte zorg kan worden afgewend, waarbij de crisissituatie dermate ernstig is dat de procedure voor een zorgmachtiging niet kan worden afgewacht.

2.4 Bij beschikking d.d. 10 december 2021 heeft de burgemeester van de gemeente Sliedrecht ten aanzien van klager een crisismaatregel genomen met een geldigheidsduur tot en met 13 december 2021 (16.26 uur).

2.5 Op 10 december 2021 heeft verweerder besloten ter uitvoering van de crisismaatregel verplichte zorg zoals opgenomen in de crisismaatregel te gaan verlenen aan klager.

2.6 Bij beschikking d.d. 16 december 2021 heeft de rechtbank Rotterdam ten aanzien van klager een machtiging verleend tot voortzetting van de crisismaatregel voor de duur tot en met 6 januari 2022;

2.7 In de medische verklaring d.d. 31 december 2021 ten behoeve van de voorbereiding van een zorgmachtiging is verklaard dat ten aanzien van klager het ernstige vermoeden te hebben dat

hij lijdt aan een psychiatrische stoornis waaruit gedrag voortvloeit dat een ernstig nadeel veroorzaakt dat niet zonder verlening van verplichte zorg kan worden afgewend.

- 2.8 Bij brief d.d. 31 december 2021 heeft verweerder de geneesheer-directeur van Yulius bericht dat verweerder op 30 december 2021 heeft besloten tot het verlenen van tijdelijke verplichte zorg, waarin de bij beschikking d.d. 16 december 2021 door de rechtbank gegeven machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel niet voorziet, te weten het beperken van het recht op ontvangen van bezoek. Omdat verweerder van oordeel was dat deze verplichte zorg moet worden voortgezet na de wettelijk toegestane maximum periode van 3 dagen, heeft zij een wijziging van de zorgmachtiging aangevraagd.
- 2.9 Bij brief d.d. 31 december 2021 heeft de geneesheer-directeur van Yulius de Officier van Justitie een aanvraag “voor wijziging van de crisismaatregel” betreffende klager gestuurd en verzocht daarin op te nemen het beperken van het recht op ontvangen van bezoek.
- 2.10 Op 4 januari 2022 heeft verweerder besloten ter uitvoering van de wijziging machtiging tot voortzetting van een crisismaatregel verplichte zorg te gaan verlenen aan klager bestaande uit een beperking op het ontvangen van bezoek.
- 2.11 Bij beschikking d.d. 17 januari 2022 heeft de rechtbank Rotterdam ten aanzien van klager een zorgmachtiging in aansluiting op een voortzetting crisismaatregel verleend voor de duur tot en met 17 juli 2022.
- 2.12 Op 17 januari 2022 heeft verweerder besloten ter uitvoering van de zorgmachtiging verplichte zorg zoals opgenomen in de zorgmachtiging te gaan verlenen aan klager.

4. De beoordeling

- 4.1 Voor zover klager aan zijn klachten ten grondslag legt dat hij niet ziek zou zijn, geldt dat dit in deze klachtenprocedure geen onderwerp van beoordeling is. Uit de beschikbare stukken en hetgeen tijdens de hoorzitting aan de orde is geweest blijkt genoegzaam dat er ten aanzien van klager sprake is van een psychische stoornis.
- 4.2 Klager verblijft laatstelijk op de locatie De Gantel van Yulius in het kader van verplichte zorg op grond van de bij beschikking d.d. 17 januari 2022 van de rechtbank Rotterdam. Daarbij is ten aanzien van klager een zorgmachtiging in aansluiting op een voortzetting crisismaatregel verleend voor de duur tot en met 17 juli 2022. Voor wat betreft de te verlenen verplichte zorg omvat de zorgmachtiging mede het opnemen in een accommodatie als bedoeld in artikel 3:2 lid 1 onder j. Wvvgz.
- 4.3 Op 17 januari 2022 heeft verweerder besloten ter uitvoering van de zorgmachtiging verplichte zorg zoals opgenomen in de zorgmachtiging te gaan verlenen aan klager, waaronder (verplichte) opname, “*zolang het noodzakelijk is en er sprake is van een juridische maatregel*”, met als motivering dat opname nodig is “*om het ziektebeeld te behandelen en u in te stellen op medicatie*”.

- 4.4 De klachtencommissie stelt vast dat de beschikking tot het verlenen van de zorgmachtiging voor wat betreft de te verlenen verplichte zorg mede de toediening van medicatie omvat en dus in de verplichte zorg voorzien is in toediening van medicatie als bedoeld in artikel 3:2 lid 2 onder a. Wvvgz.
- 4.5 Op 17 januari 2022 heeft verweerder besloten ter uitvoering van de zorgmachtiging verplichte zorg zoals opgenomen in de zorgmachtiging te gaan verlenen aan klager, waaronder medicatie-oraal, *“zolang het noodzakelijk is en er sprake is van een juridische maatregel”*, met als motivering dat medicatie nodig is *“om uw manische en psychotische symptomen te verminderen en het daaruit voortkomend ernstig nadeel te verminderen”*.
- 4.6 Voor wat betreft de beperking in het ontvangen van bezoek geldt dat de crisismaatregel noch de machtiging tot voortzetting van een crisismaatregel daarin voorziet.
- 4.7 Op de voet van het bepaalde in artikel 8:11 Wvvgz heeft verweerder op 30 december 2021 besloten tot het verlenen van tijdelijke verplichte zorg waarin de crisismaatregel niet voorziet, te weten het beperken van recht op het ontvangen van bezoek als bedoeld in artikel 3:2 lid 2 onder i. Wvvgz. Ingevolge het bepaalde in artikel 8:12 lid 1 Wvvgz is de duur van deze tijdelijke verplichte zorg beperkt tot een periode van maximaal 3 dagen. Indien deze termijn eindigt op een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag wordt de termijn verlengd tot de eerste dag die niet een zaterdag, zondag of algemeen erkende feestdag is. Aldus duurde de termijn tot en met maandag 3 januari 2022. Ingevolge het bepaalde in het tweede lid van artikel 8:12 Wvvgz dient de zorgverantwoordelijke onverwijld mededeling aan de geneesheer-directeur te doen. Dat heeft verweerder gedaan met haar brief d.d. 31 december 2021.
- 4.8 Indien de zorgverantwoordelijke van oordeel is dat de tijdelijke verplichte zorg na bedoelde periode moet worden voortgezet, kan de zorgverantwoordelijke daartoe op grond van het bepaalde in artikel 8:12 lid 3 uitsluitend beslissen, indien een door de zorgverantwoordelijke gemotiveerde aanvraag tot wijziging van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of zorgmachtiging door de geneesheer-directeur, vergezeld van zijn advies daarover bij de officier van justitie is ingediend. Dit laatste heeft de geneesheer-directeur gedaan met de brief d.d. 31 december 2021.
- 4.9 Ingevolge het bepaalde in het vierde en vijfde lid van art. 8:12 Wvvgz beslist de officier van justitie zo spoedig mogelijk op de aanvraag en bij instemming dient hij daartoe onverwijld een verzoekschrift in bij de rechter. Ingevolge het bepaalde in artikel 8:12 lid 6 Wvvgz kan de verplichte zorg worden verleend, onder andere, tot de rechter uitspraak heeft gedaan over het verzoekschrift.
- 4.10 Uit de beschikking d.d. 17 januari 2022 waarbij de zorgmachtiging werd verleend, blijkt dat de officier van justitie zijn verzoekschrift op 3 januari 2022 heeft ingediend. De beschikking tot het verlenen van een zorgmachtiging omvat voor wat betreft de te verlenen verplichte zorg mede het beperken van recht op het ontvangen van bezoek als bedoeld in artikel 3:2 lid 2 onder i. Wvvgz.
- 4.11 Op 17 januari 2022 heeft verweerder besloten ter uitvoering van de zorgmachtiging verplichte zorg zoals opgenomen in de zorgmachtiging te gaan verlenen aan klager,

waaronder beperking op het ontvangen van bezoek, *“zolang het noodzakelijk is en er sprake is van een juridische maatregel”*. Dit met de volgende motivering: *“Uw manisch toestandsbeeld wordt gekenmerkt door instabiliteit van de stemming, agitatie en verbale agressie. U bent ook snel overprikkeld. Er is nog geen positief effect te zien van de verhoging van Olanzapine. Omdat getwijfeld wordt aan de positieve bijdrage van uw bezoek aan uw herstel wordt uw recht op bezoek beperkt. De twijfel aan uw bezoek komt voort uit de constatering dat zij drugs bij u trachtten te krijgen, er een sterk vermoeden is dat door het bezoek hasj in uw bezit is gekomen op de IC en de geur van cannabis bij uw bezoek de craving bij u naar dit middel versterkt”*.

- 4.12 De verplichte zorg kan op grond van artikel 3:3 Wvvgz alleen worden verleend, als een persoon als gevolg van zijn/haar psychische stoornis risico's op ernstige benadeling van zijn/haar eigen lichamelijke of geestelijke integriteit oproept of dat oproept voor anderen en er geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid bestaan, er geen minder bezwarende alternatieven zijn die voor die persoon ook het beoogde effect sorteren, de verplichte zorg gelet op het beoogde doel van de verplichte zorg evenredig is en het tenslotte redelijkerwijs is te verwachten dat de te verlenen verplichte zorg effectief is.
- 4.13 Tevens moet worden voldaan aan artikel 3:4 Wvvgz. De verplichte zorg kan alleen worden verleend om een crisissituatie af te wenden, om ernstig nadeel af te wenden, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren, om de geestelijke gezondheid van de betrokkene dusdanig te herstellen dat hij/zij zijn/haar autonomie zoveel mogelijk herwint of om de fysieke gezondheid van de betrokkene te stabiliseren of te herstellen in het geval dat door het gedrag van de betrokkene als gevolg van zijn/haar geestelijke stoornis kan leiden tot ernstig nadeel daarvoor.
- 4.14 Het voorgaande is met name van belang voor de beoordeling of de verplichte zorg in een kliniek noodzakelijk is. Dat was bij klager kennelijk het geval. Redengevend hiervoor zijn, onder andere, de medische verklaring d.d. 31 december 2021 ten behoeve van de voorbereiding van de zorgmachtiging van de heer/mevrouw A. Hossaini en de beschikking d.d. 17 januari 2022 van de rechtbank Rotterdam waarbij de zorgmachtiging werd verleend.
- 4.15 Voor wat betreft de medicatie heeft verweerder erop gewezen dat aanvankelijk is gestart met Olanzapine. Vanwege onvoldoende effect van deze medicatie is de medicatie begin januari 2022 gewijzigd in Cisordinol.
- 4.16 Verweerder heeft aangegeven dat bij klager aanvankelijk een manisch-psychotisch beeld werd gezien waarbij werd gedacht aan een bipolaire stoornis. De klachtencommissie overweegt hierbij ambtshalve dat Olanzapine daarvoor aangewezen medicatie is.
- 4.17 Verweerder heeft verder aangegeven dat men gaandeweg tijdens observaties bij klager een schizofrene ontwikkeling ziet die gedurende langere tijd behandeling met medicatie behoeft. De klachtencommissie overweegt hierbij ambtshalve dat Cisordinol voor deze behandeling aangewezen medicatie is en tevens dat de medicatie-switch hiermee genoegzaam wordt verklaard.
- 4.18 Ten tijde van indiening van het verweerschrift d.d. 1 februari 2022 was weliswaar nog niet duidelijk sprake van verbetering in het toestandsbeeld van klager. Verweerder heeft echter

aangegeven dat inmiddels sprake is van een verbetering in het toestandsbeeld. De klachtencommissie overweegt dat dit aansluit bij hetgeen in de rapportage d.d. 10 januari 2022 is opgenomen, namelijk dat het toentertijd de verwachting was dat op korte termijn verbetering zichtbaar zou zijn, maar klager (pas) met 4 tot 6 weken volledig op de medicatie zal zijn ingesteld.

- 4.19 Tegen de achtergrond van dit laatste heeft verweerder aangegeven dat pas naar een ontslag van klager kan worden toegewerkt, indien de medicatie voldoende effectief blijkt te zijn, waarvan thans nog geen sprake is.
- 4.20 Voor wat het beginsel van proportionaliteit geldt dat er ten aanzien van klager sprake is van een al langere tijd bestaand toestandsbeeld en dat bij gebreke van adequate behandeling naar verwachting sprake zal zijn van een onnodig langdurende opname van klager. Behandeling middels medicatie is in dit licht proportioneel, waarbij tevens geldt dat deze behandeling ook doelmatig is, omdat medicatie, althans op termijn, bewezen doelmatig is voor het behandelen van een psychische stoornis. Voor wat betreft het beginsel van subsidiariteit is het de klachtencommissie voldoende aannemelijk geworden dat een reëel alternatief niet voorhanden is en dat behandeling met medicatie de kortste en meest effectieve weg is naar herstel.
- 4.21 Voor wat betreft de beperking in het ontvangen van bezoek is genoegzaam komen vast te staan dat er ten aanzien van klager sprake is van een craving naar drugsgebruik. In de rapportage d.d. 20 december 2021 is er sprake van dat klager blowend op de patio werd gezien waarbij direct sprake van stijgende spanning was. Aangekomen op zijn kamer gaf klager aan dat zijn neef wiet had meegebracht. In de rapportage d.d. 27 december 2021 is er sprake van dat de werkgever van klager waarschijnlijk hasj had meegenomen aangezien dit bij klager werd aangetroffen. In de rapportage d.d. 29 december 2021 is er sprake van dat de geur van cannabis bij bezoek van klager de craving van klager versterkt. In de rapportage d.d. 14 januari 2022 is er sprake van dat de avond tevoren wiet op het bureau van klager werd aangetroffen en ook wiet in zijn pot met shag. Verweerder heeft nog aangevoerd dat ondanks de bezoekbeperking bij herhaling een wietlucht wordt waargenomen en dat uiteindelijk ook cannabis wordt gevonden bij klager. Hij blijkt aan medecliënten te hebben gevraagd wiet voor hem te kopen. Van een eenmalig incident zoals klager betoogt is derhalve geen sprake.
- 4.22 Tevens is genoegzaam komen vast te staan dat het toestandsbeeld van klager merkbaar verslechtert na het blowen en dat de veiligheid op de afdeling in het geding is.
- 4.23 Tegen de achtergrond van het vorenstaande acht de klachtencommissie het beperken in het ontvangen van bezoek een proportionele maatregel om verslechtering van het toestandsbeeld van klager tegen te gaan en de veiligheid op de afdeling niet in gevaar te brengen. De maatregel is ook doelmatig in die zin dat hiermee wordt verhinderd dat bezoek van klager drugs meebrengt. Ook aan het subsidiariteitsbeginsel is voldaan nu de klachtencommissie niet is gebleken van minder ingrijpende mogelijkheden die hetzelfde beoogde doel kunnen bereiken.
- 4.24 Voor wat betreft dit laatste is de klachtencommissie weliswaar met klager van oordeel dat controle op de aanwezigheid van gedrags-beïnvloedende middelen een minder ingrijpend middel zou kunnen zijn, maar het verzoek om deze controle als vorm van verplichte zorg op

te nemen in de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en de zorgmachtiging heeft de rechtbank Rotterdam in haar beschikkingen d.d. 16 december 2021 en 17 januari 2022 afgewezen.

- 4.25 Aan het vorenstaande doet niet af dat in het behandelplan niet voorzien is in behandeling tegen drugsgebruik. Voor een dergelijke behandeling is de medewerking van klager nodig en het is de klachtencommissie voldoende aannemelijk geworden dat bij klager geen bereidheid voor een dergelijke behandeling aanwezig is.
- 4.26 Het is de klachtencommissie voldoende aannemelijk geworden dat klager niet bereid is zich op vrijwillige basis te laten behandelen en, meer in het bijzonder, dat hij geen medicatie zal accepteren indien de beslissing tot het verstrekken van medicatie wordt vernietigd. Ook tijdens de hoorzitting heeft klager geen blijk gegeven van enig ziektebesef en -inzicht. Het is de klachtencommissie tevens voldoende aannemelijk geworden dat behandeling met medicatie ter verdere verbetering van het toestandsbeeld van klager nog gedurende een langere periode noodzakelijk is. Tevens is het de klachtencommissie voldoende aannemelijk geworden dat bij vernietiging van de beslissing ter zake de beperking van het recht tot het ontvangen van bezoek het risico aanzienlijk is dat klager via zijn bezoek (weer) de beschikking over verdovende middelen krijgt, hetgeen niet alleen een negatief effect heeft op het toestandsbeeld van klager maar waarmee ook de veiligheid op de afdeling in het geding is. In het licht van het bovenstaande is de klachtencommissie daarom van oordeel dat verplichte opname, het verstrekken van medicatie en de beperking van het recht tot het ontvangen van bezoek (ook) in het licht van de actuele omstandigheden (nog) gerechtvaardigd zijn.
- 4.27 Met inachtneming van het bovenstaande zullen de klachten van klager ongegrond worden verklaard.
- 4.28 Nu de klachten ongegrond worden verklaard komt de klachtencommissie niet toe aan het verzoek van klager om een billijke schadevergoeding.

5. De beslissing

- 5.1 De klachtencommissie verklaart de klachten van klager ongegrond.

Dordrecht, 8 februari 2022